

ŚWIATOWE WYRÓŻNIENIE DLA NASZEGO KOLEGI PODCZAS INDONESIA2022-WORLD STAMP CHAMPIONSHIP

Indonesia2022-World Stamp Championship to światowej klasy wystawa filatelistyczna organizowana w Indonezji przez Indonezyjskie Stowarzyszenia Filatelistyczne (IPA) pod patronatem Międzynarodowej Federacji Filatelistycznej (FIP). Wystawa, która odbyła się w dniach 4-9 sierpnia 2022 r. w Jakarcie zaplanowana była wcześniej na rok 2020, ale biorąc pod uwagę pandemię Covid-19, która opanowała cały świat, odroczone ją o dwa lata.

Kolega Janusz Bator, prezes Oddziału Przemyskiego SEP, od wielu lat zajmuje się filatelistyką – to jednak nie tylko popularne zbieranie znaczków, ale badania w zakresie historii poczty. Dla Niego, jako Przemysłanina, najbardziej interesująca jest historia poczty w Przemyśle, a jednym z Jego zbiorów jest okres IX. 1939 – VI. 1941. To okres tzw. „rozdartego miasta”, podzielonego w 1939 r. na część radziecką i niemiecką, trwający do 22 czerwca 1941 r., kiedy to Niemcy uderzyli na ZSRR. Tamte wydarzenia miały swoje odzwierciedlenie w działalności poczty – w radzieckim „starym Przemyśle” działała poczta radziecka, a na Zasaniu (północna część miasta Przemyśla, na lewym brzegu Sanu) poczta niemiecka. Z jednej strony miasta na drugą korespondencja szła przez Moskwę lub przez Berlin, a to ledwie ok. 200 m przez rzekę San. [Od 27 września 1939, kiedy niemieckie wojska okupacyjne wycofały się na Zasanie, do ataku na ZSRR 22 czerwca 1941 Zasanie stało się niezależnym od Przemyśla miastem, nazywanym *Deutsch-Przemysl* - <https://pl.wikipedia.org/wiki/Zasanie>]

Współzawodnictwo filatelistyczne odbywa się w formie wystaw różnych szczebli, a o wyróżnienia rywalizują uczestnicy z całego świata. Miło nam poinformować, że eksponat przygotowany przez Kolegę Janusza Batora pt. „*Rozdarte miasto Przemyśl, Historia poczty w okresie 1 września 1939 - 22 czerwca 1941*” w ocenie Jury konkursowego otrzymał 78 punktów na 100 możliwych. To wysoka ocena, biorąc pod uwagę trudność tematu i nieznaną zagadnienie na tamtym terenie oraz rangę wystawy. Eksponaty jednoekranowe (16 kart A4) - jak w przypadku tego wyróżnienia - na takich wystawach nie otrzymują medali tylko dyplomy w randze medalu, a 78 punktów to odpowiednik medalu dużego srebrnego.

Serdecznie gratulujemy Koledze wyróżnienia i pięknej pasji.

Redakcja TwS

W galerii poniżej prezentujemy przesłane przez Kolegę Janusza Batora wybrane karty – w polskiej wersji językowej (na wystawie była wersja angielska). Kolega zwraca naszą uwagę na unikalny dokument na karcie nr 7 – z zesłania syberyjskiego wysłany został do Przemysła telegram (działała cywilna korespondencja telegraficzna!) – w Przemysłu były na poczcie tylko przedwojenne polskie formularze z 1937 roku i na takim formularzu wysłano treść telegramu do adresata. Na tym formularzu był polski orzełek, który nie podobał się okupantowi i dlatego w jego miejscu orzełka został wycięty otwór

ROZDARTE MIASTO PRZEMYŚL pocztą w okresie IX 1939 – VI 1941

Wprowadzenie

Przemyśl - jedno z najstarszych polskich miast, leżące dziś w południowo - wschodniej części kraju przy granicy z Ukrainą.

W jesieni 1939 r. Polska dotknięta została zagrożeniem wojennym. Od 31 sierpnia 1939 r. wprowadzono w kraju m.in. wojskową cenzurę korespondencji.

Miasto stało się terenem działań agresywnych ze strony hitlerowskich Niemiec i Związku Radzieckiego a przepływająca przez miasto rzeka San od 28.09.39 podzieliła je na strefę niemiecką i rosyjską. 27.10.39. prawobrzeżny Przemyśl został włączony do Obwodu Lwowskiego Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej a lewobrzeżne Zasanie Niemcy włączyli do Powiatu Jarosławskiego Generalnego Gubernatorstwa.

Rada Najwyższa ZSRR 04.12.39 zmodyfikowała obwody Zachodniej Ukrainy i wydzieliła nowy Obwód Drohobycki, do którego włączono Przemyśl.

W maju 1940 r. Niemcy z północnego Przemyśla utworzyli Starostwo Miejskie Deutsch Przemyśl.

W maju 1941 r. Niemcy przystąpili do wzmocnienia garnizonu przemyskiego dodatkowymi jednostkami wojskowymi.

22 czerwca 1941 r. nastąpił niemiecki atak na radziecki Przemyśl i po tygodniowych walkach 28 czerwca Niemcy zajęli całe miasto.

Powyższe wydarzenia mają swe odzwierciedlenie w dokumentacji pocztowej.

Plan eksponatu

1. Polska wojskowa cenzura korespondencji we wrześniu 1939 r.
2. Radziecki Przemyśl
3. Zasanie - niemiecki Przemyśl

Układ granic 1939 - 1941

Bibliografia:

1. P.Drzewiecki – Polskie poczty polowe i polska cenzura korespondencji w 1939 roku (2009)
2. J.Kołodziej – Poczta przemyska od czasów najdawniejszych do współczesnych (2002)
3. B.Albrecht – Generalgouvernement 1939-1945 Dokumentation über die Postaufgabestempel (2015)

Własne opracowania i badania:

Autor opublikował wyniki własnych badań w fachowych czasopismach (Filatelista, Przegląd Filatelistyczny, HBBF).

koperta listu poleconego wysłanego z niemieckiego Zasania 23.07.1940 r.
i dostarczonego do radzieckiego Przemyśla 11.08.1940 r. RR

numery poleceń:
niemiecki (R-ka)
i radziecki 829435
(numerator)
na odwrocie zalepka
niemieckiej
cenzury wojskowej

Pieczętka
"Eingeliefert am
Schalter"
oznacza, że list
zagraniczny
dostarczono otwarty
do kasy urzędu.

opłata 50 gr. za list
zwykły do 20 g.
i 60 gr. za polecenie
wg zagranicznej
taryfy Rzeszy

ROZDARTE MIASTO PRZEMYŚL - historia poczty w okresie IX 1939 – VI 1941

1. Polska wojskowa cenzura korespondencji we wrześniu 1939 r.

W przemyskim X Dowództwie Okręgu Korpusu zorganizowane były następujące Biura Cenzury: nr 101 w Kiecach, nr 102 w Przemyślu, nr 103 w Drohobyczu, nr 104 w Krynicy i Sanoku, nr 105 w Jarosławiu, nr 106 w Rzeszowie, nr 107 w Rozwadowie, nr 108 w Ostrowcu [1]. Ewakuacja urzędu Przemyśl 1 nastąpiła 09.09.1939. [2].

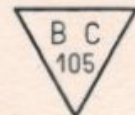

kartka pocztowa
wysłana
z Przemyśla
do Stanisławowa
04.09.1939 r.
ocenzurowana
w Biurze Cenzury
102
w Przemyślu
RR

stempelki
Biura Cenzury
w Przemyślu
typ I [1]

kartka pocztowa
wysłana
z Rokietnicy
k/ Przemyśla
do Włocławka
02.09.1939 r.
ocenzurowana
w Biurze Cenzury
105
w Jarosławiu
RR

stempelki
Biura Cenzury
w Jarosławiu
typ I [1]

ROZDARTE MIASTO PRZEMYŚL - historia poczty w okresie IX 1939 – VI 1941

2. Radziecki Przemysł

04.12.1939 r. Rada Najwyższa ZSRR zmodyfikowała obwody Zachodniej Ukrainy i wydzieliła nowy Obwód Drohobycki, do którego włączono Przemysł. Wprowadzono do użytku nowe dwujęzyczne datowniki o średnicy 29 mm (rosyjsko – ukraińskie), które faktycznie pojawiły się dopiero na wiosnę 1940 r. Obowiązywała radziecka taryfa opłat.

polska kartka pocztowa wysłana jako polecona 20.07.1940 r. z Przemysła do Lwowa

znaczki radzieckie skasowano nowym dwujęzycznym datownikiem i odbito nową ukraińską R-kę PEREMISHL' 1

radziecka opłata taryfowa 60 kopiejek

kartka pocztowa wysłana jako polecona zagraniczna 13.11.1940 r. z Przemysła do Milwaukee w USA

kartkę radziecką i znaczki radzieckie skasowane nowym dwujęzycznym datownikiem i odbito polską R-kę PRZEMYŚL 1-C

nie wiadomo kto odlepił znaczki może cenzura?

ROZDARTE MIASTO PRZEMYŚL - historia poczty w okresie IX 1939 – VI 1941

2. Radziecki Przemysł

Radziecki urząd pocztowy świadczył także usługi telegraficzne dla ludności - początkowo używano polskich przedwojennych formularzy telegramów.

Z treści dokumentu wynika, że telegramy wysyłano w obu kierunkach - z i do Przemysła.

1007

Telegram

Nr 20

Przewód nr
Uwagi służbowe:

Przyjęto dn. *19/6* 193*9*
godz. *16* min. *08*
z *16/2*
Podpis *Ami*
Urząd *Przemysł*

nr *7* słów *12* dn. *19/6* godz. *18* min. *---*

Przemysł - Fiedorowka - Kazachstan

Ураг

Państwowe przedsiębiorstwo „P. P. T. i T.” nie przyj-
muje odpowiedzialności za straty wynikłe z zamknięcia,
zaniechania lub opóźnienia tele-ramu.

Blankiet do telegramów nadawczych.
P. P. T. i T. nr 1010/1937. (IX 1937). 5.000.000 w bl. A.100.

wiadomość
przesłana
telegraficznie
10.06.1940 r.
z Fiedorowki
(Kazachstan)
do Przemysła -
RR

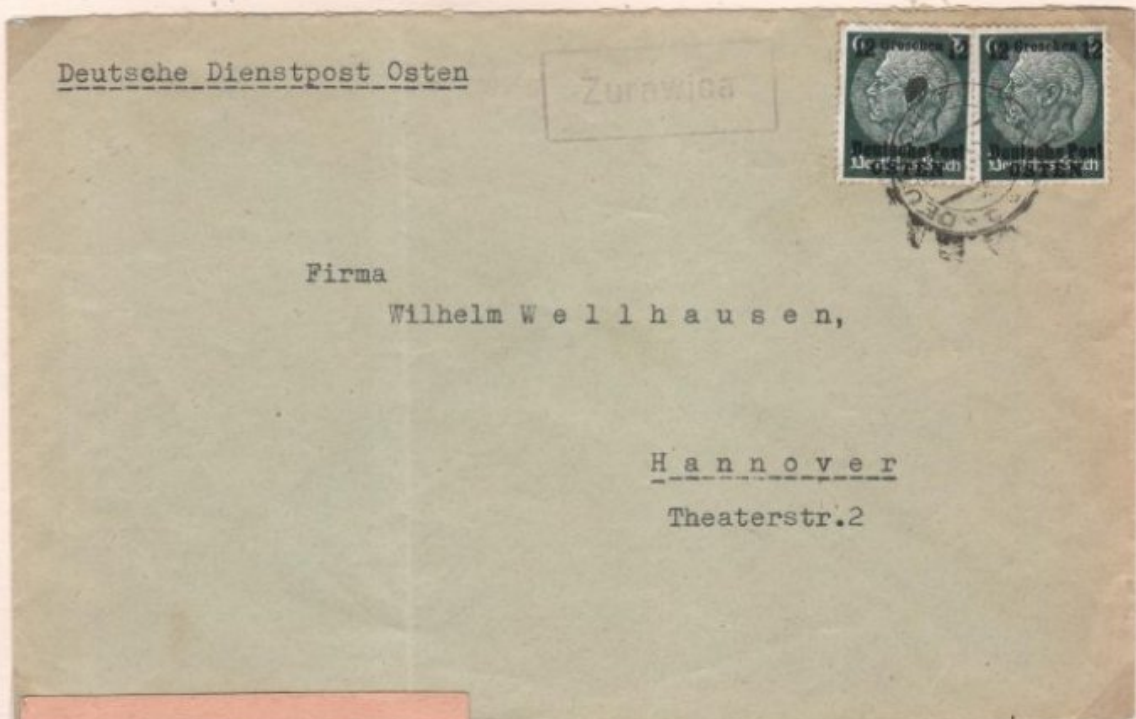
treść telegramu
wypisano ręcznie
w Przemysłu
na polskim
przedwojennym
formularzu
(wz.1937)

w miejscu
polskiego orzełka
wycięto otwór
o średnicy
17 mm

ROZDARTE MIASTO PRZEMYŚL - historia poczty w okresie IX 1939 – VI 1941

3. Zasanie - niemiecki Przemysł

Od wiosny 1940 r. w strukturze DPO działały agencje pocztowe (Postagentur), które stosowały gumowe stempelki bez prawa kasowania znaczków.
W jesieni 1940 r. wprowadzono nowy typ datownika „Deutsch – Przemysl” o średnicy 29 mm.

EINLIEFERUNGSSCHEIN
Sorgfältig aufbewahren
POTWIERDZENIE DLA WPLACAJĄCEGO
Starannie przechować

Betrag: 96 zł 75 Gr
Kwota: 96 zł 75 Gr

Empfänger:
Odbiorca: *Leona Friedberg Kraków ul. Falecia B. m. 10.*

Aufgabennummer
Numer posyłki: *8903*

Postwertmark
Adaptacja urz. poczt.

Trasensampel
Stempelki do wysyłki

DEUTSCH PRZEMYSŁ
LODISTR. KRAKÓW
21.11.40-21
e

Koperta listu wysłanego z agencji pocztowej w Żurawicy poprzez urząd pocztowy Deutsch Przemysł do Hannoveru
opłata 24 gr za list zwykły wg nowej krajowej taryfy Rzeszy

Nowy znormalizowany datownik o średnicy 29 mm
Typ A3 – e [3]

Potwierdzenie z przekazu pieniężnego wysłanego z Przemysła do Krakowa

przekaz ostemplowano znormalizowanym datownikiem nowego typu (stosowany był jeszcze w 1944 r. [3])

14 15